

CUPRINS:

Cuvânt înainte (Rudolf Steiner)

CONFERINȚA I, Munchen, 23 august 1909

Misiunea cunoașterii spirituale în lumea Occidentului. În legătură cu reprezentarea dramei lui Edouard Schure *Copiii lui Lucifer*

CONFERINȚA a II-a, Munchen, 24 august 1909

Primele patru trepte ale inițierii occidentale

CONFERINȚA a III-a, Munchen, 25 august 1909

Caracteristicile lumilor superioare: lumea sufletească și lumea spirituală. Natura conștiinței morale: Eriniile și Eumenidele. Evoluția Pământului prin fazele Saturn, Soare, Lună și Pământ și natura cvadripartită a ființei umane. Evenimentul christic...

CONFERINȚA a IV-a, Munchen, 26 august 1909

Stadii vechi și actuale ale evoluției. Pherekydes din Syros. Diferența dintre modurile de gândire oriental și occidental. Conceptul de istorie. Iehova. Iahve. Christos

CONFERINȚA a V-a, Munchen, 27 august 1909

Cele două curente ale migrațiilor: curentul din nord și curentul din sud. Lumea zeilor de sus și a zeilor de jos

CONFERINȚA a VI-a, Munchen, 28 august 1909

Evenimentul christic. Lumea zeilor indieni, persani și greci. Adevărata natură a lui Lucifer. Inițiații rosicrucieni

CONFERINȚA a VII-a, Munchen, 29 august 1909

Evoluția omenirii în cursul timpurilor postatlanteene. Modificări în organismul ființei omenești. Legenda lui Oedip și legenda lui Iuda

CONFERINȚA a VIII-a, Munchen, 30 august 1909

Natura principiului luciferic. Cele șapte epoci culturale post-atlanteene. Numărul 7 și numărul 12

CONFERINȚA a IX-a, Munchen, 31 august 1909

Tainele numerelor. Evenimentul christic. Iisus din Nazareth și Christos. Înțelepciunea Misteriilor în viitor. Scythianos, Gauthama Buddha, Zoroastru, Manes. Legenda lui Varlaam și Josafat

CONFERINȚA 1

Munchen, 23 august 1909

Oricine cunoaște cât de puțin istoria omenirii știe – fără a recurge pentru aceasta la mult esoterism – că noțiunea de „istorie” înglobează multe lucruri, mai ales dacă istoria nu este concepută numai ca un obiect de studiu, ci ca ceva care, ca tot ce aparține vieții spirituale, trebuie să fie *trăit*. De altfel, viața cere, în orice domeniu, să înveți, iar învățarea cere *răbdare*. S-ar putea înlocui – și acesta se poate referi în mod deosebit la exemplul nostru – termenul de răbdare printr-un altul; s-ar putea înlocui prin expresia „a ști să aștepti”. Ei bine, noi am încercat să aplicăm regula de viață pe care o exprimă cuvintele pe care tocmai le-am pronunțat la ceea ce am realizat ieri.

Mișcarea germană de știință a spiritului pe care am întemeiat-o va atinge în curând o vechime de șapte ani de muncă. Acum șapte ani am ținut la Berlin o conferință în fața unui cerc de persoane care ascultaseră deja o serie de alte conferințe. Într-un anumit fel, această conferință constituia un supliment la un alt ciclu. Aceasta se întâmpla cu ceva mai mult de șapte ani în urmă. Era vorba atunci de a asigura realizarea unei tranziții de la sentimentele și interesele spirituale, care, deși erau, desigur, rezultatul unei munci de știință a spiritului, purta un alt nume, la curentul științei spiritului. Atunci s-a oferit o posibilitate interioară pentru o bună tranziție. Conferința de care vorbesc se intitula *Les enfants de Lucifer* (Copiii lui Lucifer). Publicul făcea parte din categoria celor care abordează toate punctele de vedere într-o perspectivă literară; de altfel noi adoptasem ca punct de plecare drama lui Schure, *Les enfants de Lucifer*. Am vorbit deci despre *Copiii lui Lucifer* în plan ocult - cuvântul fiind luat aici în sensul utilizat în știința spiritului; gândeam deja că într-o zi vom ajunge să prezentăm această operă a spiritului modern pe o scenă, în fața unui număr de spectatori. Căci viața spirituală reprezintă o mare unitate și o mare armonie și este de datoria oamenilor care trăiesc într-o anumită epocă să-i recunoască cele mai frumoase producții, să le ia în considerare.

Viața spirituală modernă este în anumite privințe un haos, dar, așa cum lumea a crescut din haos, tot astfel un fel de Cosmos al vieții spirituale va putea înflori în viitor numai dacă ne vom da silința să preluăm cele mai valoroase flori ale sale din haosul vieții moderne. Ni s-ar fi părut fals să tratăm astfel o operă de artă modernă scoasă din spiritul timpului. S-ar putea găsi, moderniza și prezenta astăzi publicului alte opere ale secolelor sau chiar ale mileniilor trecute, dar sufletul fiecărei epoci are specificitatea sa; ceea ce sufletul epocii este în măsură să creeze trebuie, dacă este corect, să vorbească cu căldură și intimitate acelui suflet al epocii. Pentru ca spiritul unei epoci să dea cele mai frumoase roade, el nu trebuie să comunice oamenilor dogme sau învățături, ci într-un anumit sens să le deschidă ochii. În general, nu este foarte greu de recunoscut valoarea unui fapt care s-a impus timp de secole sau poate chiar numai timp de decenii, dar viața spirituală care se exprimă aici trebuie să trezească în sufletul uman forțele originare cele mai elementare; una din forțele cele mai elementare ale sufletului uman constă în entuziasmarea privirii deschise pentru toate roadele pe care soarele vieții spiritului le face să apară în epoca spirituală actuală. Mișcarea noastră ar vrea să fie o deschizătoare de inimi.

Așa cum am mai spus, mai trebuie însă și altceva pentru înțelegerea ideii și a conceptului de istorie: răbdare – sau facultatea de a aștepta. Precipitarea, nerăbdarea împiedică unele lucruri să rodească în viață! Ar fi fost stupid ca acum șapte ani să facem mai mult decât o aluzie trecătoare la ceea ce se va întâmpla mai târziu. Câte lucruri nu au împiedicat atunci realizarea imediată a proiectului de a transpune pe scenă această operă a spiritului! Va fi suficient să menționez un singur fapt pentru ca dumneavoastră să sesizați ce ne împiedica atunci să începem această muncă. Cel care înțelege viața spiritului știe că ea ascultă de anumite legi. Aceasta este, de altfel, una din marile norme ale vieții spiritului pe care ați putut-o auzi exprimată ieri cu ocazia spectacolului: „Viața spiritului are legile sale, care nu trebuie să fie încălcate, ci respectate”. Și una dintre cele mai importante legi ale vieții spiritului, a cărei omitere poate fi plătită foarte scump – mai ales într-o mișcare ca a noastră –, este cea care ne este indicată acolo unde entitățile spirituale superioare manifestă în activitatea naturii modul lor specific de a lucra.

Priviți modul de a lucra pe care îl are natura; observați-o în opera sa de creație; veți vedea că există

posibilitatea ca ceea ce a creat natura să fie o nereușită. Priviți marea cu nenumărații gemeni de viață care înoată în ea și observați câți din acești gemeni ajung să se dezvolte până la starea de maturitate. Întrebați-vă dacă entitățile creatoare ale naturii își pun vreodată întrebarea: Trebuie să purtăm doliu după atâtea tentative infructuoase și să ne întristăm că vedem pierzându-se încă de la începutul lor roadele activității noastre creatoare? Numai respectarea acestei legi din domeniul vieții spiritului permite să reușească acolo tot ceea ce *trebuie* să se împlinească, așa cum viața izbutește să se multiplice în natură deoarece spiritele care o creează nu se lasă niciodată tulburate de insuccesele lor. Din acest motiv poate reuși opera care trebuie să fie înfăptuită în natură, adică în lucrările vieții spirituale superioare. Succesul ca atare nu este un criteriu al justeței sau adevărului. Aceasta trebuie să fie o lege a științei spiritului; și ea trebuia să fie respectată în interiorul mișcării noastre.

Într-adevăr, aici este vorba de un fel de privire retrospectivă asupra faptelor, dar, în același timp, ea trebuie să fie pusă în relație cu oameni și fraternitatea, dar cât de delicată! Ea nu înflorește decât acolo unde sufletele vibrează împreună în armonie; adică unde o viață spirituală comună vibrează în același fel în suflete. Aceasta este ceea ce s-a întâmplat ieri. Mișcarea noastră trebuie să fie un instrument care să întărească sufletele și în același timp să le deschidă, astfel încât să putem lăsa să pătrundă în sufletele noastre, în comun și în armonie, un element spiritual. Un suflu comun trebuie să traverseze aceste suflete. Atunci se va putea maturiza fructul fraternității, fructul armoniei spirituale între oameni. Comparați acum ceea ce ați văzut ieri cu orice altă reprezentare teatrală și întrebați-vă dacă este posibil, în haosul vieții noastre spirituale, ca un sentiment comun să radieze dinspre scenă și să găsească un ecou în inima oamenilor. Abia aceasta este opera de artă care a pătruns în inima noastră. Odată ce a țâșnit din inima poetului, opera își urmează drumul său, dar ea nu găsește deplina sa realizare decât când are un ecou într-un număr mare de inimi și suflete; abia acum se realizează a doua din condițiile esențiale care ne interesează aici.

Pentru a arăta în ce sens mișcarea noastră poate deveni un instrument în cultura umanității, v-am vorbit în felul acesta. Oamenii timpului nostru nu vor forma niciodată o societate armonioasă, pătrunsă de iubire și pace, dacă armonia, iubirea și pacea rămân simple cuvinte. Singurul teren pe care se va realiza primul nostru principiu de fraternitate și iubire universală este *munca în comun*. Ceea ce înțeleg prin aceasta poate fi realizat, fără îndoială, numai de grupuri individuale, dar dacă exemplul lor particular face să se simtă efectele sale, dacă sunt luate în considerare, vor pătrunde nu numai viața noastră spirituală, ci și toată viața noastră actuală și o vor împlini; un spirit cu adevărat omenesc va pătrunde în munca umană și prin aceasta în progresul omenirii; știința spiritului se va dovedi fermentul cel mai capabil să promoveze viața practică. Dacă i se dă prilejul, ea poate să însușească toate aspectele vieții în modul cel mai practic. Epoca noastră este matură, în general, pentru aceasta, în sensul că demonstrează în fiecare din domeniile sale necesitatea intervenției științei spiritului; pretutindeni vedem că prezentul cere ca în viața noastră să se reverse cunoașterea spiritului. Dar înțelegerea omenirii se târăște cu încetineală în urma necesităților umane. De aceea este posibil ca activitatea noastră să fie încă multă vreme o muncă de pionieri, o muncă în vederea viitorului. Dar noi putem aștepta, nu vom căuta să ne impunem, avem multă răbdare; vom interveni acolo unde activitatea noastră va fi cerută, unde va fi dorită. Dar ea trebuie să fie făcută cu răbdare, pentru ca într-o zi, mai târziu, să nu se ceară ceva ce încă nu există. Nu suntem departe de timpul când nevoia imperioasă se va face simțită în multe domenii ale activității omenesti, chiar și în acelea unde munca noastră este considerată astăzi, cu dispreț, ca reveria cea mai amăgitoare și ca cea mai rea dintre himere. Ea va fi cerută în locuri în care nu te aștepti deloc, unde în prezent ea este considerată o fantasmagorie.

În așteptare, noi ne vom desfășura munca cu răbdare; și nu ne va lipsi simțul practic într-atât încât să înțelegem în mod greșit lumea contemporană. Activitatea noastră vrea să se facă simțită acolo unde este vorba într-adevăr de a intra în mod concret în cel mai mic detaliu. Nu este evident că lumea vieții spirituale și culturale contemporane ne închide aproape peste tot ușile? Oamenii nu vor să știe de noi când venim cu soluții practice, ci spun: Rămâneți unde sunteți, vizitorilor, voi visați la tot felul de lumi suprasensibile, la un spirit care nu există; noi nu avem ce face cu soluțiile voastre practice! Cine ar putea să nu vadă aceasta în mod clar? Nu este natural să încerci mai întâi să fii

practic acolo unde domnește lumea aparențelor? Dar numai dacă am înțeles bine că în realitate lumea aparențelor nu este decât o reflectare a lumii reale se poate descoperi, prin această lume a aparențelor, care este cea a frumuseții și a artei, cea prin care zeii ne vorbesc, prima incitare la muncă. Fiindcă într-adevăr zeii sunt cei care ne vorbesc prin arta autentică, prin artă vom găsi cel mai sigur mijloc de a pătrunde, încetul cu încetul, prin aplicațiile noastre practice, în domeniile zise practice ale existenței. Munca este substratul pe care se va putea realiza primul nostru principiu: o conviețuire și coacționare frățească. Dacă se va lucra în sensul indicat aici se va putea vedea – în cel mai frumos sens al termenului – dacă este posibil să cultivăm pacea, armonia și fraternitatea între oameni: Multă muncă precedă tabloul care se prezintă privirii, ca de exemplu în cazul reprezentăției de ieri, inspectorul nu-și imaginează exact fazele pregătitoare necesare. În cazul nostru, putem afirma pe bună dreptate, totul a fost efectuat în sensul concordiei și fraternității, adică al primului principiu al științei spiritului: o muncă și o acționare în comun.

Ceea ce ghida munca noastră de pregătire era libertatea sufletului în unitate a acționării, în armonia acționării. Fără îndoială, nu totul se poate realiza deodată, dar noi am căutat să ajungem la o unitate fără ca nimeni să fi fost obligat să intre într-un mecanism în care cineva dă un ordin și altcineva execută; ideea noastră – și aceasta a fost atinsă în numeroase puncte – era ca fiecare dintre participanți să aibă sentimentul că lucrează pentru *propria sa cauză*. Ajung astfel la un punct care, deoarece lucrul aparține adevăratei vieți spirituale, îmi cere să spun câteva cuvinte, nu atât pentru a vorbi despre acest fel de muncă spirituală liberă, ci tocmai pentru a-l prezenta ca *exemplu* a ceea ce pot fi principiul, regula de conduită și ideea unei conviețuiri spirituale. Am constatat că este posibil să fie eliberate în interiorul sufletelor omenești anumite forțe, când o idee spirituală trece prin inimi și suflete, și când aceste suflete sunt destul de coapte pentru ca fiecare să simtă că ocupă locul care este al său. Trebuie spus cu cea mai profundă satisfacție că membrii mișcării noastre care și-au unit eforturile pentru a realiza reprezentăția de ieri au făcut-o nu numai din devoțiune – eu o spun în deplină conștientă –, ci au lucrat în primul rând cu o foarte mare înțelegere interioară a problemelor. Astfel a fost posibil nu numai să reunim actorii care înfățișau diferitele personaje, închegând spectacolul unitar pe care l-ați putut vedea ieri, ci să integrăm în acest întreg și munca, nu numai devotată, dar și avizată, a pictorilor noștri. Ar fi imposibil să vă descriu în detaliu activitatea pe care a trebuit s-o desfășoare cutare sau cutare membru, dar pentru ca ansamblul costumelor, de la primul până la ultimul, să constituie